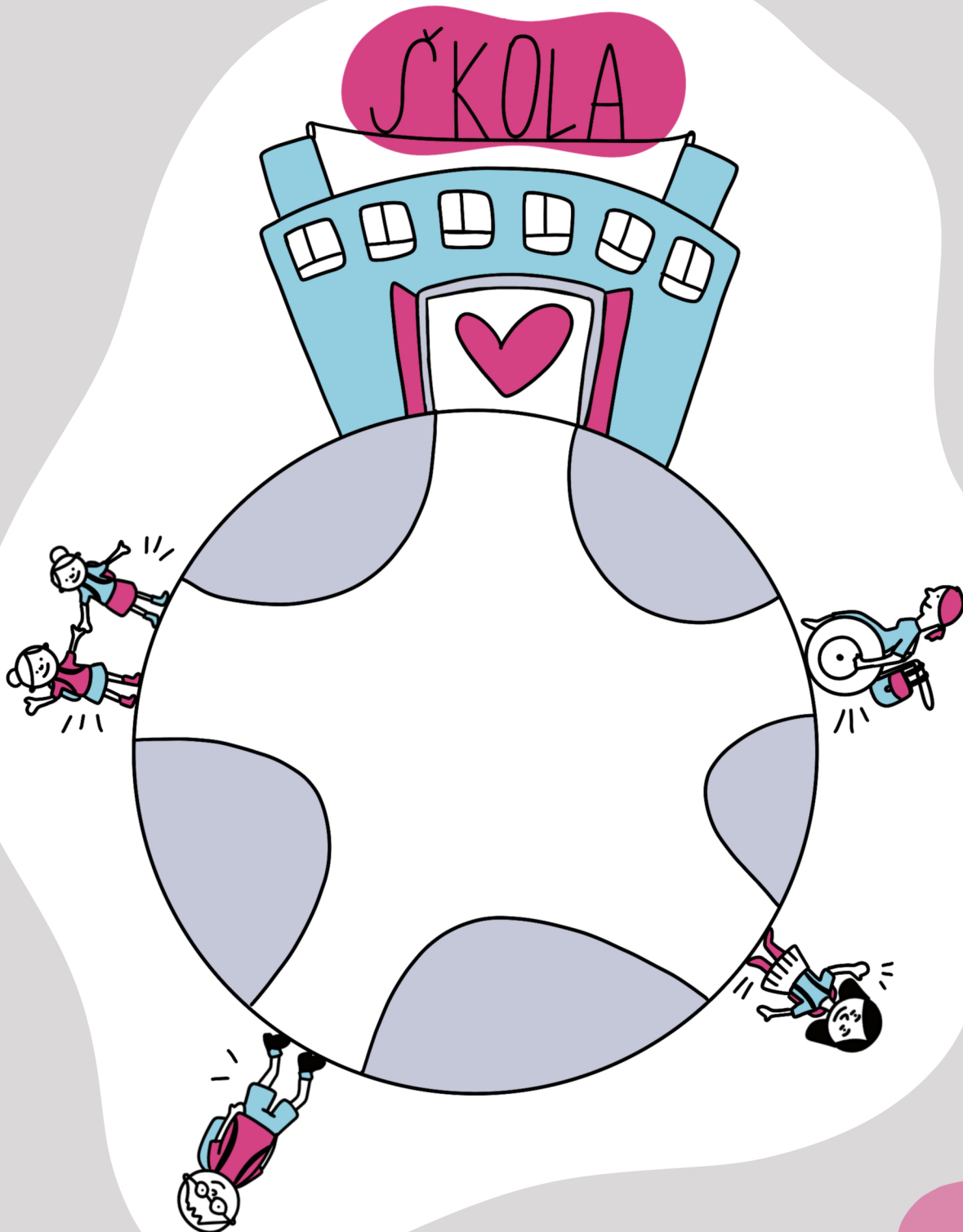

Komentár k článku 24

Dohovoru o právach osôb
so zdravotným postihnutím

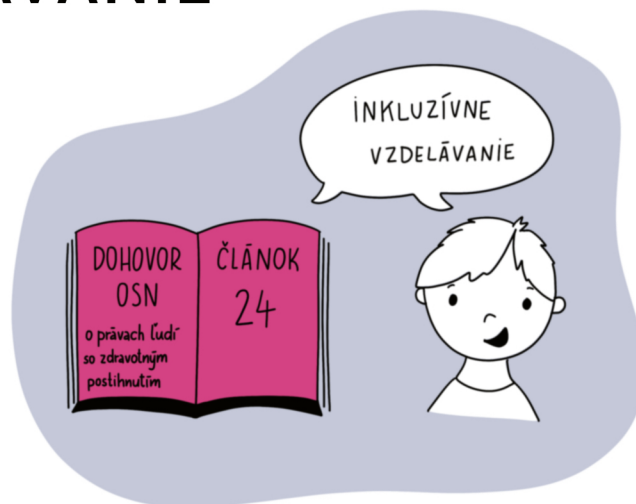
Právo na VZDELÁVANIE

PRÁVO NA VZDELÁVANIE

Výbor OSN* pre práva osôb so zdravotným postihnutím pripravil dôležitý dokument.

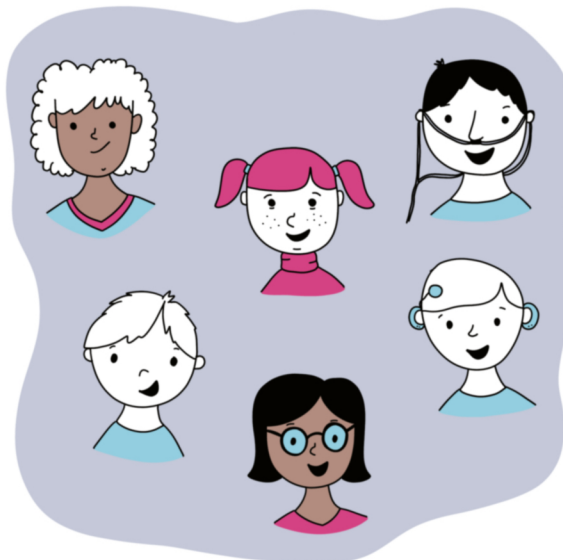
V dokumente sa píše o práve na inkluzívne vzdelávanie.

1. ÚVOD

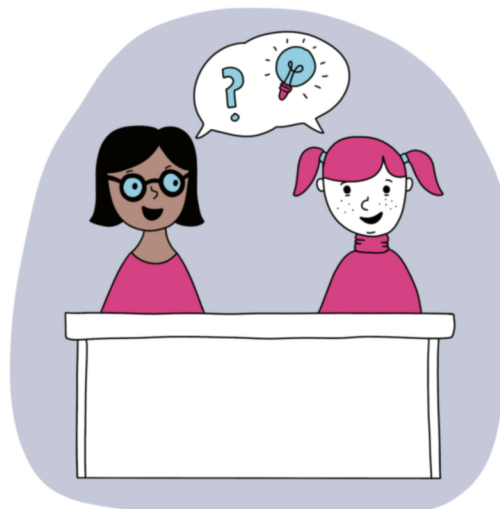
Všetci majú **právo na vzdelávanie**.
Aj ľudia so zdravotným postihnutím.

Ak sa spolu vzdelávajú ľudia s rôznymi potrebami, volá sa to **inkluzívne vzdelávanie**.

Inkluzívne vzdelávanie je dobré pre každého – deti aj dospelých.

Každý človek sa najlepšie učí a rozvíja medzi svojimi rovesníkmi.

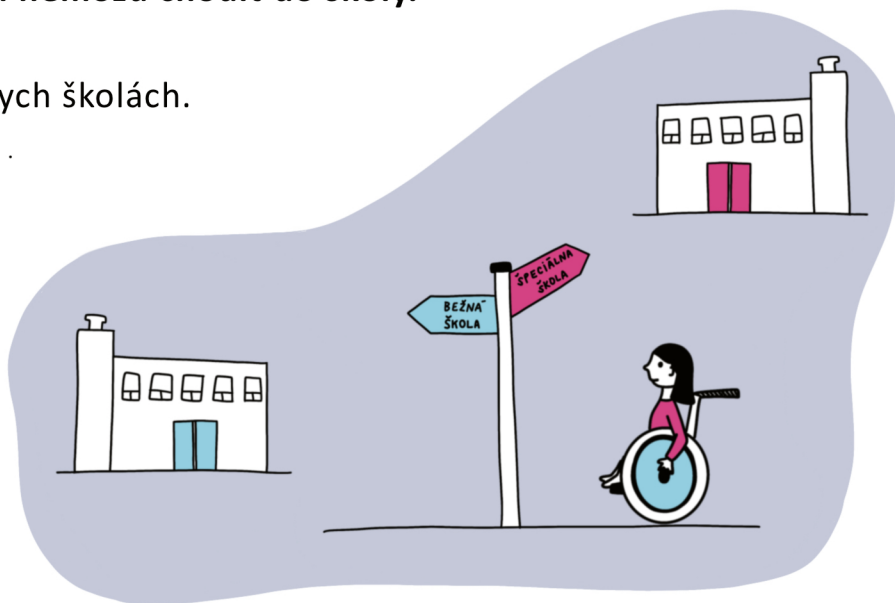
* Organizácia spojených národov (OSN) je medzinárodná organizácia, ktorá spája väčšinu štátov sveta.

Na svete je stále veľa ľudí, ktorí nemôžu chodiť do školy.

Veľa detí sa musí učiť v špeciálnych školách.

Aj vtedy, keď sa nechcú.

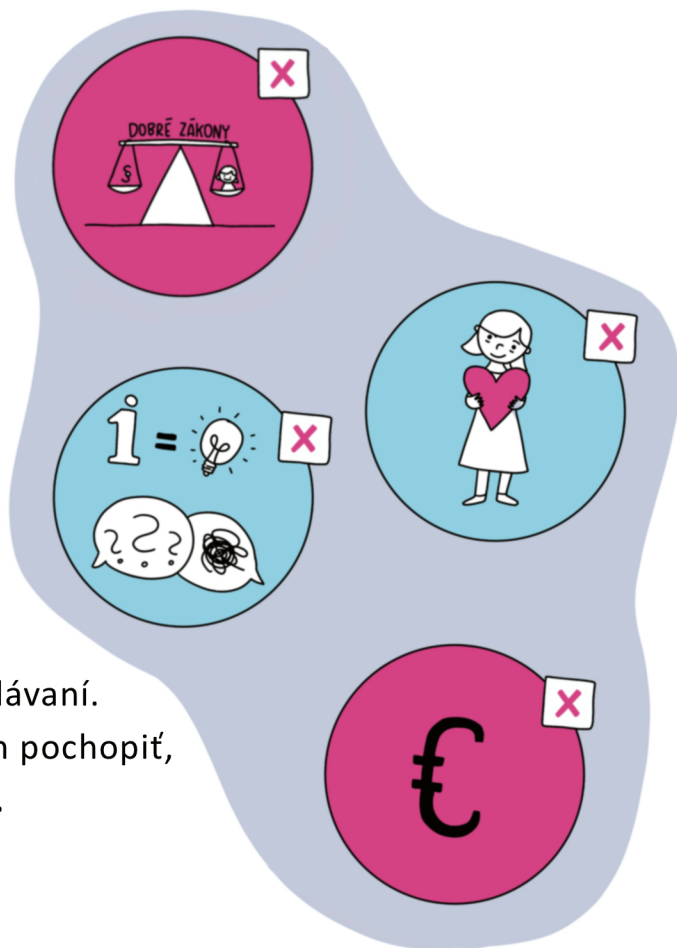
Tam nie sú ich zdraví kamaráti.

Na Slovensku by sme chceli inkluzívne vzdelávanie zlepšiť.

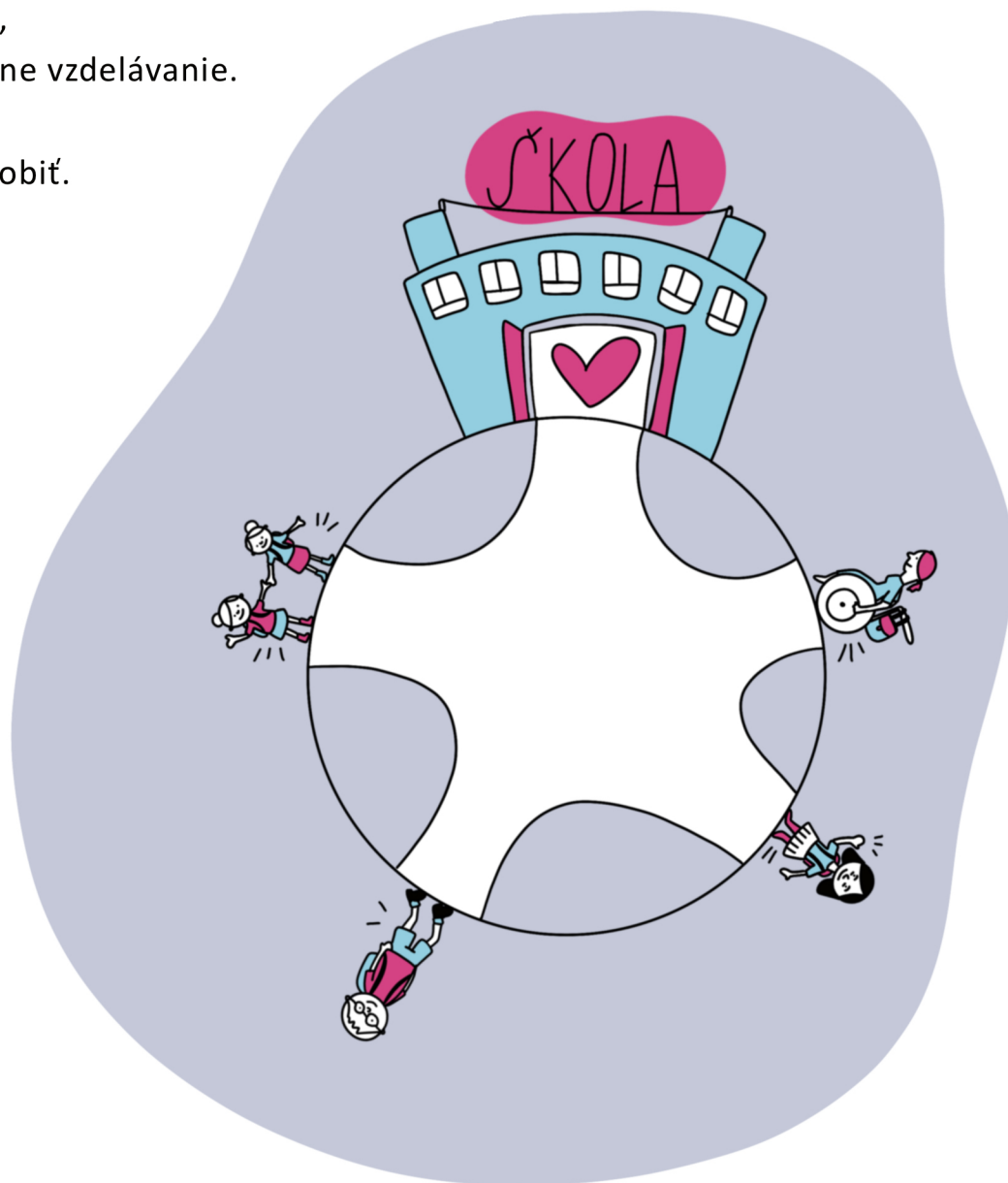
Zatiaľ tomu bránia tieto prekážky:

- Nemáme dobré zákony na podporu života ľudí so zdravotným postihnutím v komunite.
- Väčšina ľudí nie je zvyknutá stretávať ľudí so zdravotným postihnutím. Nevedia, ako sa k nim správať, čo všetko dokážu.
- Nemáme dosť informácií o inkluzívnom vzdelávaní. Preto nedokážeme pomôcť rodinám a školám pochopiť, že takéto **vzdelávanie je dobré pre všetkých**.
- Nedávame na vzdelávanie dosť peňazí.

Tento Komentár vznikol,
aby štáty vedeli,
čo je to inkluzívne vzdelávanie.

A ako to treba robiť.

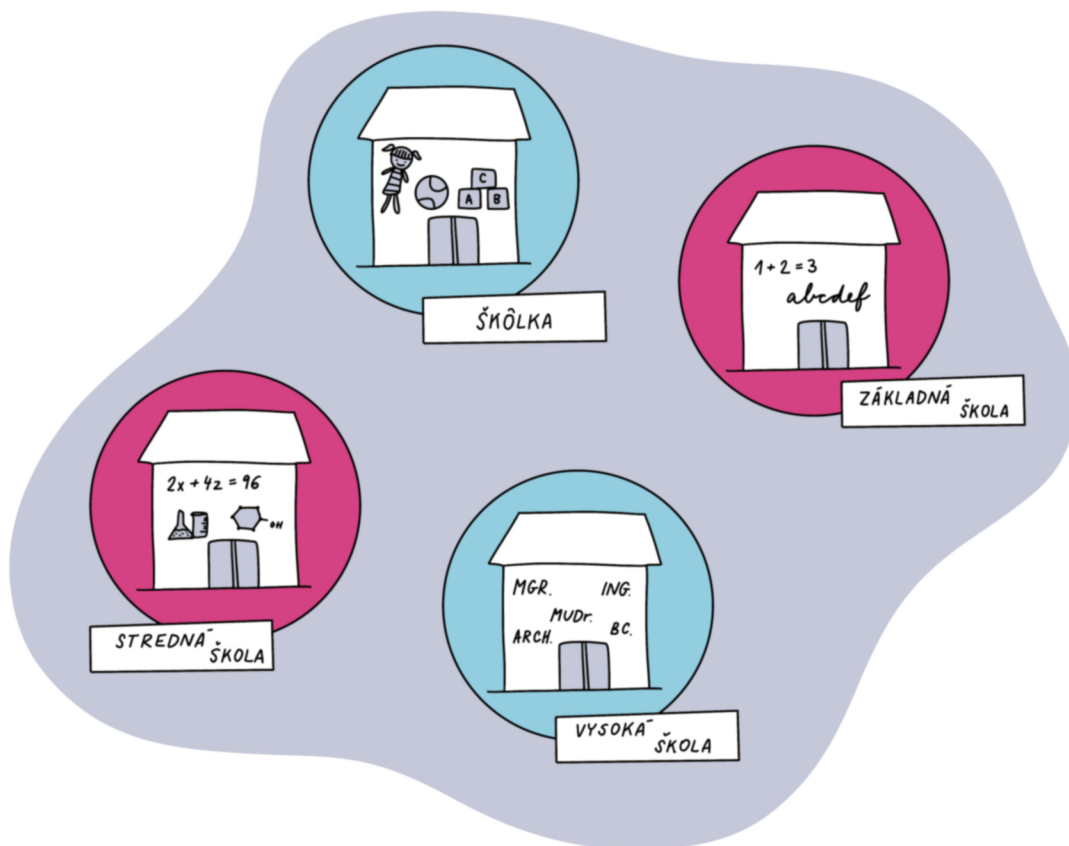

2. ČO Hovorí Článok 24 DOHOVORU O PRÁVACH OSÔB SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Ľudia so zdravotným postihnutím majú právo na rovnaké vzdelanie ako ostatní.

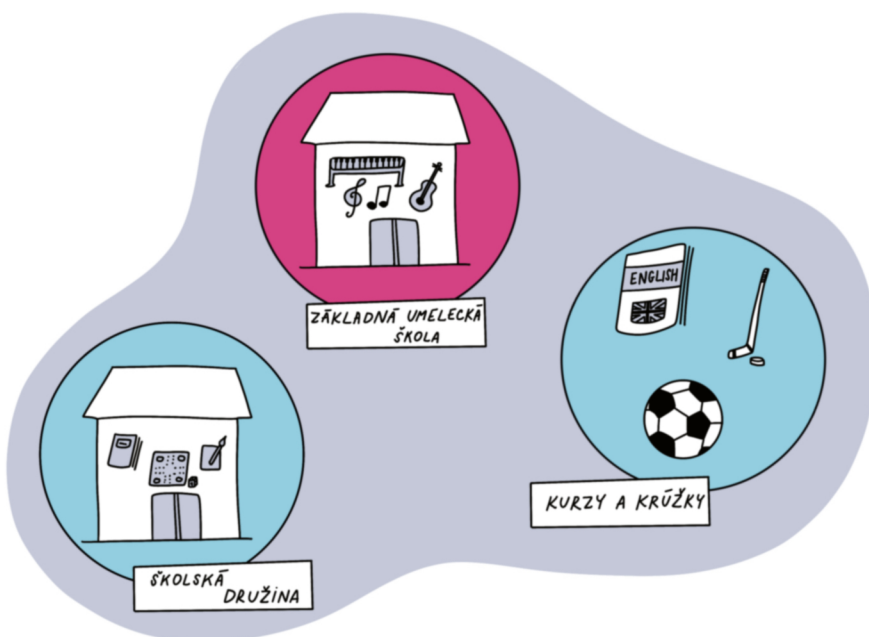
Môžeme sa učiť:

- v škôlke,
- v základnej škole,
- na strednej škole,
- na vysokej škole.

Môžeme chodiť:

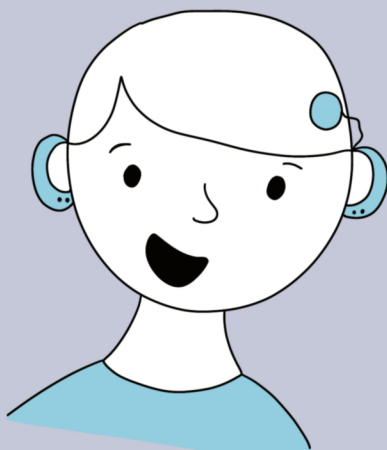
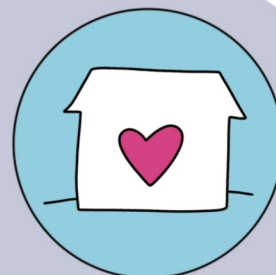
- do základnej umeleckej školy,
- do školskej družiny,
- na rôzne kurzy a krúžky.

Inkluzívne vzdelávanie je veľká zmena.

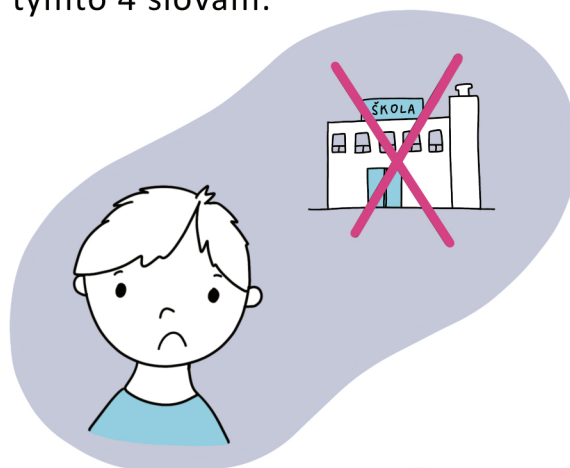
Znamená to, že:

1. Každý má právo na vzdelávanie.
Máme právo chodiť do školy
a učiť sa nové veci.
2. Každý sa má v škole cítiť dobre.
3. Škola a vzdelanie pomôžu najť
ľuďom platenú prácu.
4. Máme plán,
ako školy stále zlepšovať.

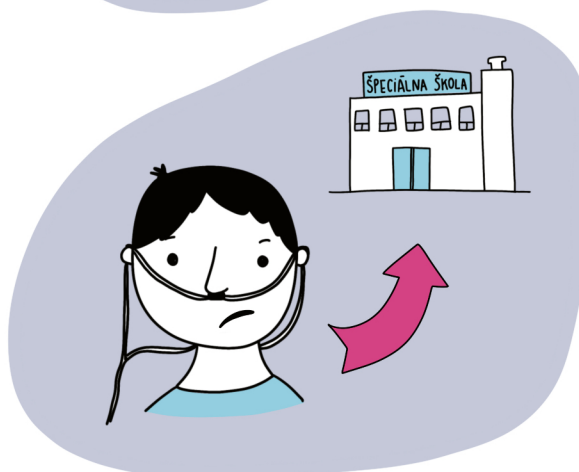

Odborníci hovoria, že musíme dobre rozumieť týmto 4 slovám:

- **Vylúčenie** zo vzdelávania,
keď človek nemôže chodiť do žiadnej školy.

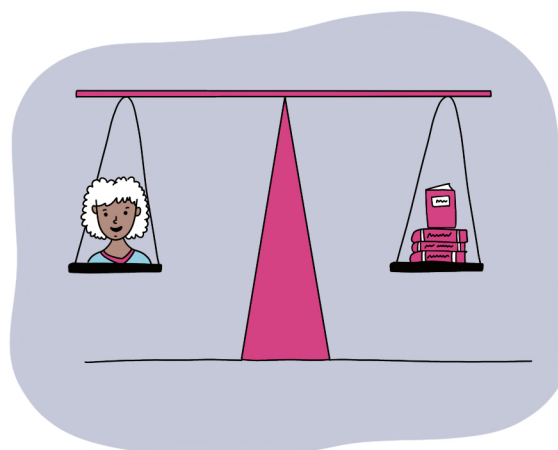
- **Segregácia**,
keď človek so zdravotným postihnutím
môže chodiť len do špeciálnej školy.
Nemôže si sám vybrať.

- **Integrácia**,
keď človek so zdravotným postihnutím
môže chodiť do bežnej školy,
ale musí zvládať všetko rovnako ako ostatní.

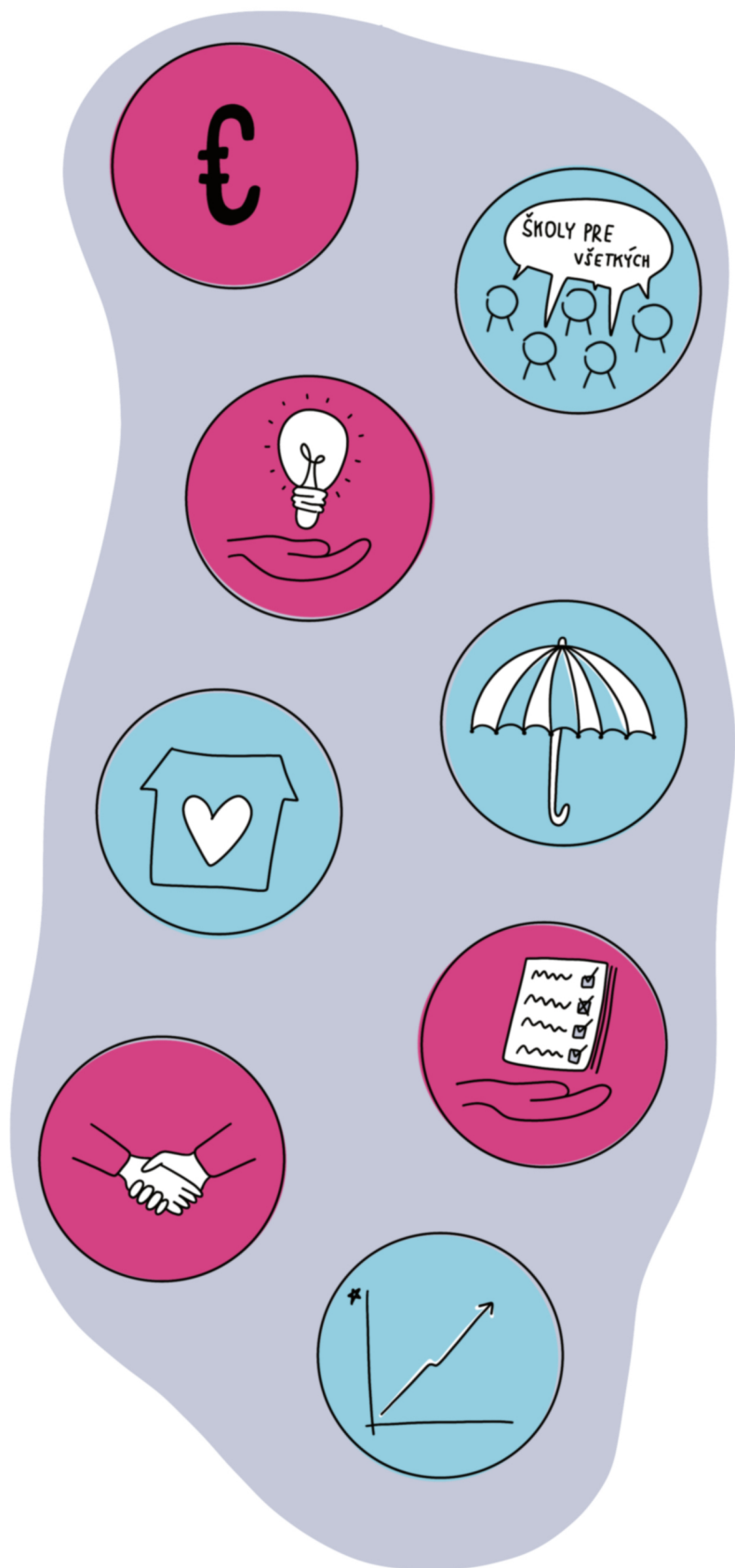

- **Inklúzia**,
keď človek so zdravotným postihnutím
chodí do bežnej školy.
V škole mu učenie vedľa prispôbiť tak,
aby to zvládol.

Čo potrebujeme, aby sme mali inkluzívne školy:

1. Dost' peňazí.
2. Záujem spoločnosti, aby školy boli pre všetkých.
3. Podporu a pomoc pre učiteľov.
4. Ocenit' každého a bojovať proti nepríjemným alebo nebezpečným situáciám.
5. Prístupné a bezpečné prostredie.
6. Podporu pri skúškach a prijímačkách na školy.
7. Spoluprácu školy, rodičov a rôznych organizácií.
8. Sledovať, ako sa školám darí zlepšovať sa.

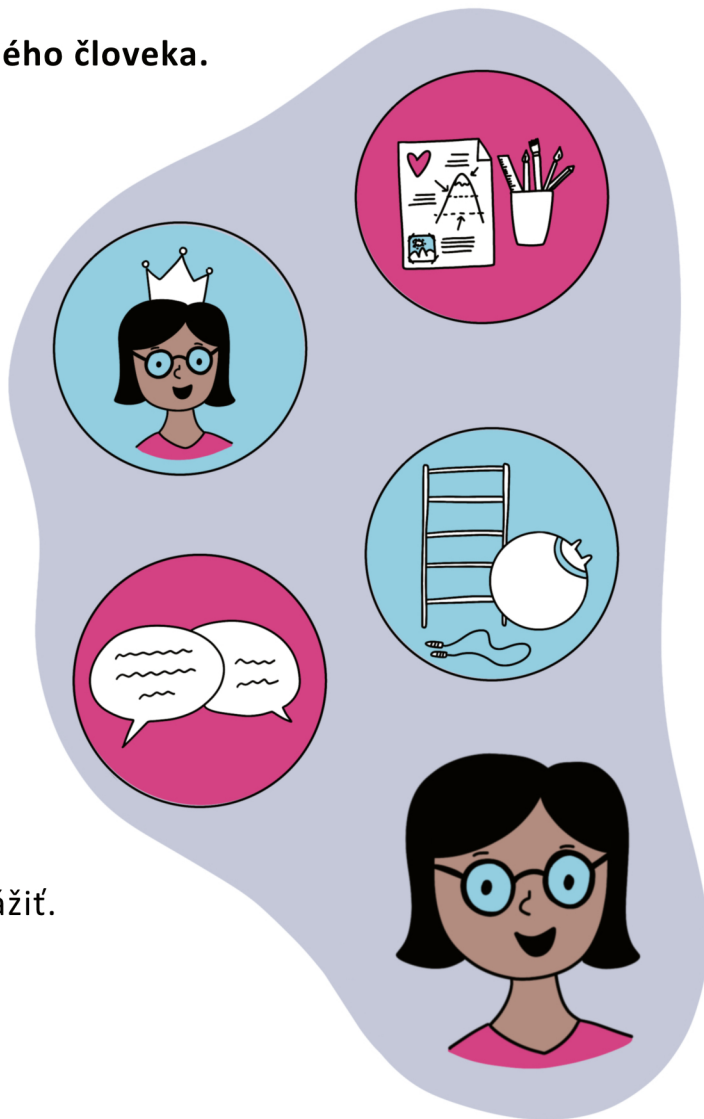

Škola má čo najviac rozvíjať schopnosti **každého človeka**.

To znamená, že podporuje jeho:

- talent,
- tvorivosť,
- fyzické zručnosti,
- komunikáciu.

Preto potrebujeme školy,
kde si učitelia a žiaci budú jeden druhého vážiť.

Žiakom môže pomáhať **asistent**.

Asistent ich podporuje individuálne
alebo v malých skupinách.

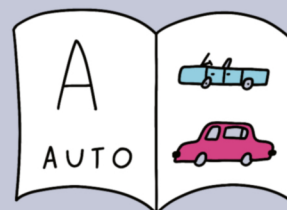
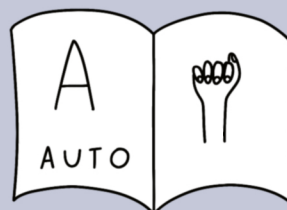
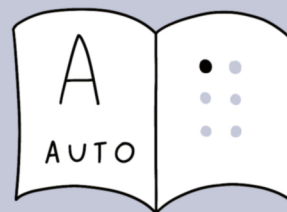
Pomáha im aj začleniť sa do školy
a neskôr prejsť na ďalší stupeň vzdelávania.

V škole sa musí žiak učiť tak, ako potrebuje.

Napríklad:

- nevidiaci žiak sa môže naučiť Braillovo písmo.
- nepočujúci žiak sa môže naučiť posunkový jazyk.
- žiak s mentálnym postihnutím potrebuje ľahko čitateľné učebnice a pracovné listy.

Na toto všetko potrebujeme **dobrých učiteľov**.

Aj učitelia sa potrebujú učiť nové veci.

Aj oni potrebujú v škole asistentov.

Odborník na učenie detí
so zdravotným postihnutím
sa volá **špeciálny pedagóg**.

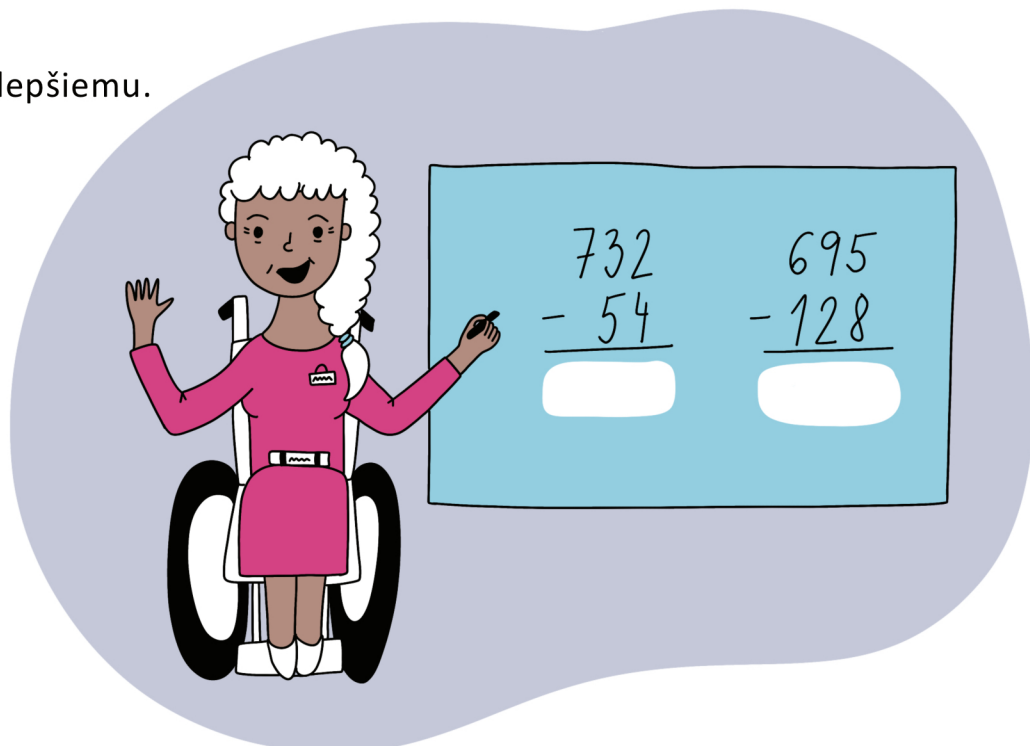
Pomáha deťom aj učiteľom.

Potrebujeme aj učiteľov so zdravotným postihnutím.

Oni dobre poznajú všetky problémy ľudí
so zdravotným postihnutím.

Môžu pomôcť,
aby sa školy zmenili k lepšiemu.

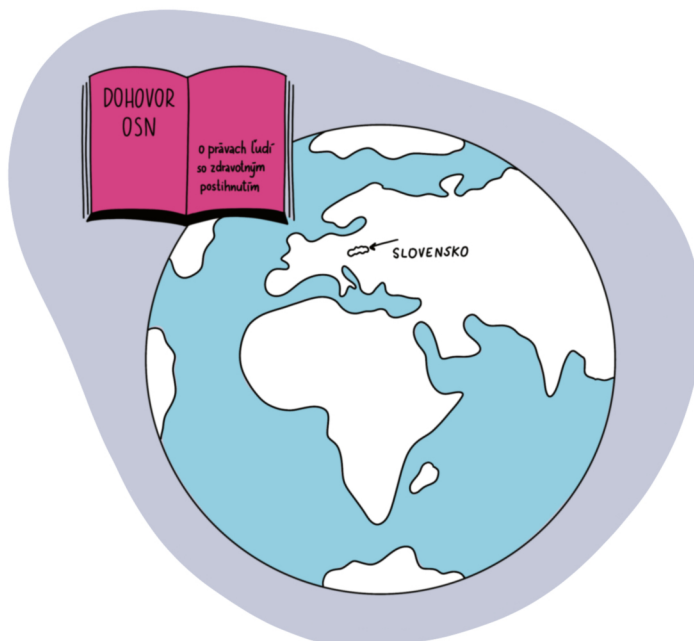

3. POVINNOSTI ŠTÁTOV

Skoro všetky štáty na svete podpísali Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím.

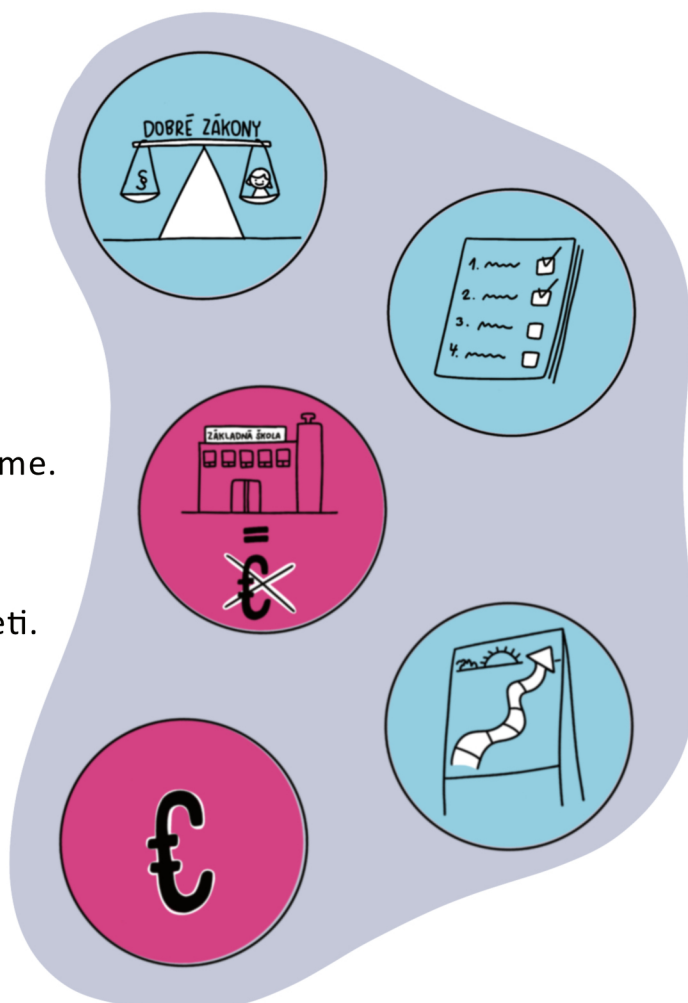
Preto majú povinnosť podporovať inkluzívne vzdelávanie.

Aj Slovensko.

Niektoré veci musia štáty urobiť hneď.

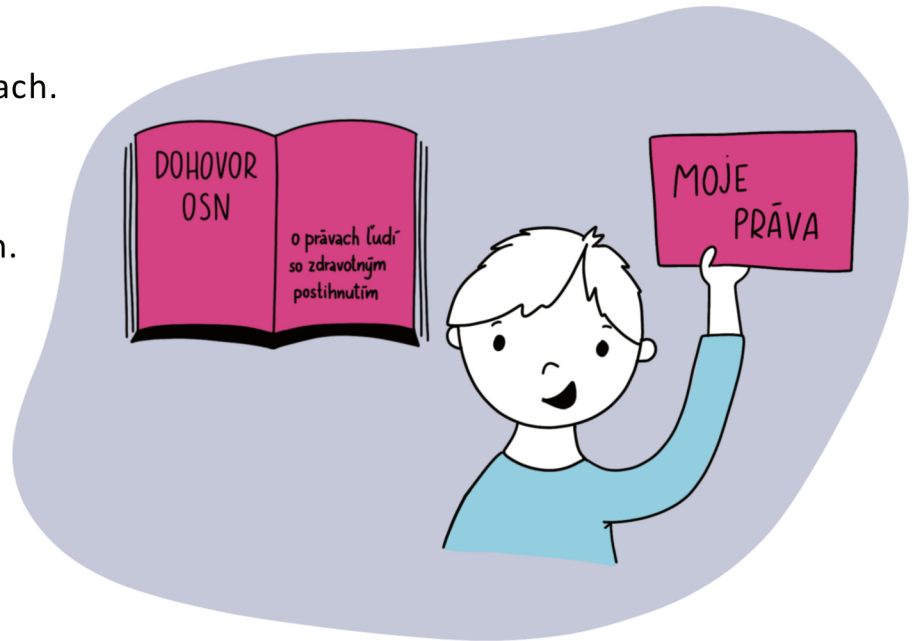
- Prijatť zákony, ktoré platia pre všetkých rovnako.
- Urobiť všetky veci, ktoré na inkluzívne vzdelávanie potrebujeme.
- Mať základné školy zadarmo pre všetky deti.
- Mať jasný plán, aby boli raz všetky školy inkluzívne.
- Dať na to dosť peňazí.

4. PRÁVO NA VZDELÁVANIE A INÉ PRÁVA ĽUDÍ SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Dohovor hovorí o rôznych právach.
Všetky sú dôležité.

Niektoré súvisia so vzdelávaním.

Aj pri vzdelávaní musíme pamätať, že:

- najdôležitejší je človek,
- musíme počúvať jeho názory,
- zostať žiť s rodinou je dôležité,
- musíme chrániť zdravie a bezpečie človeka.

Všetci v škole sa musia na príchod detí s rôznymi potrebami pripraviť.

Všetci sa musia vzdelávať.

Musíme predísť nepríjemným alebo nebezpečným situáciám v škole.

Chránení musia byť všetci ľudia so zdravotným postihnutím.

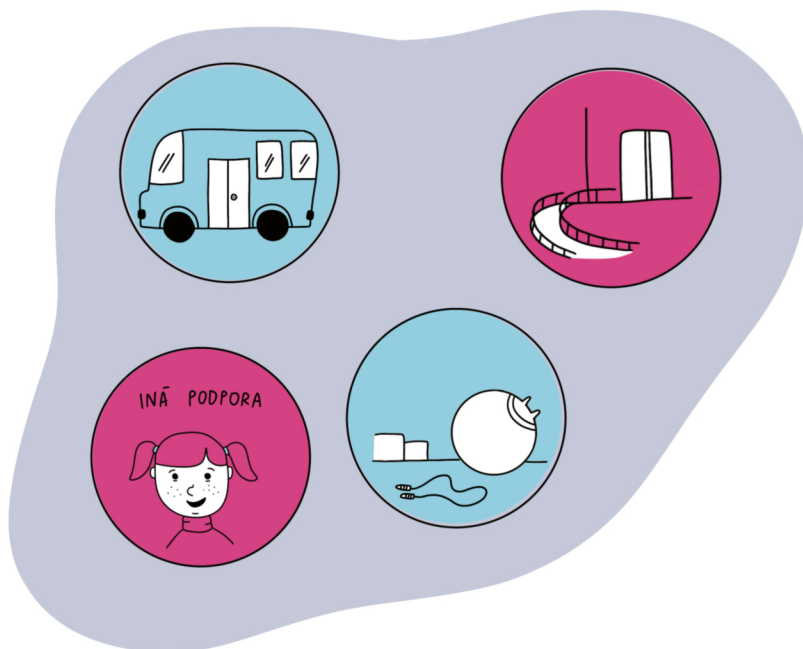
Predovšetkým ženy a dievčatá.

Aby mohli všetky deti chodiť do školy, potrebujú aj iné veci.

Dôležité je napríklad:

- cestovanie,
- bezbariérové prostredie,
- rehabilitácie,
- rôzne sociálne služby.

Ak je niekto vzdelaný:

- Ľahšie si nájde platenú prácu.
- Dokáže sa lepšie rozhodovať a zapájať ako občan.
- Je lepšie **pripravený na nezávislý život** v komunite.

5. UPLATŇOVANIE PRÁVA NA SLOVENSKU

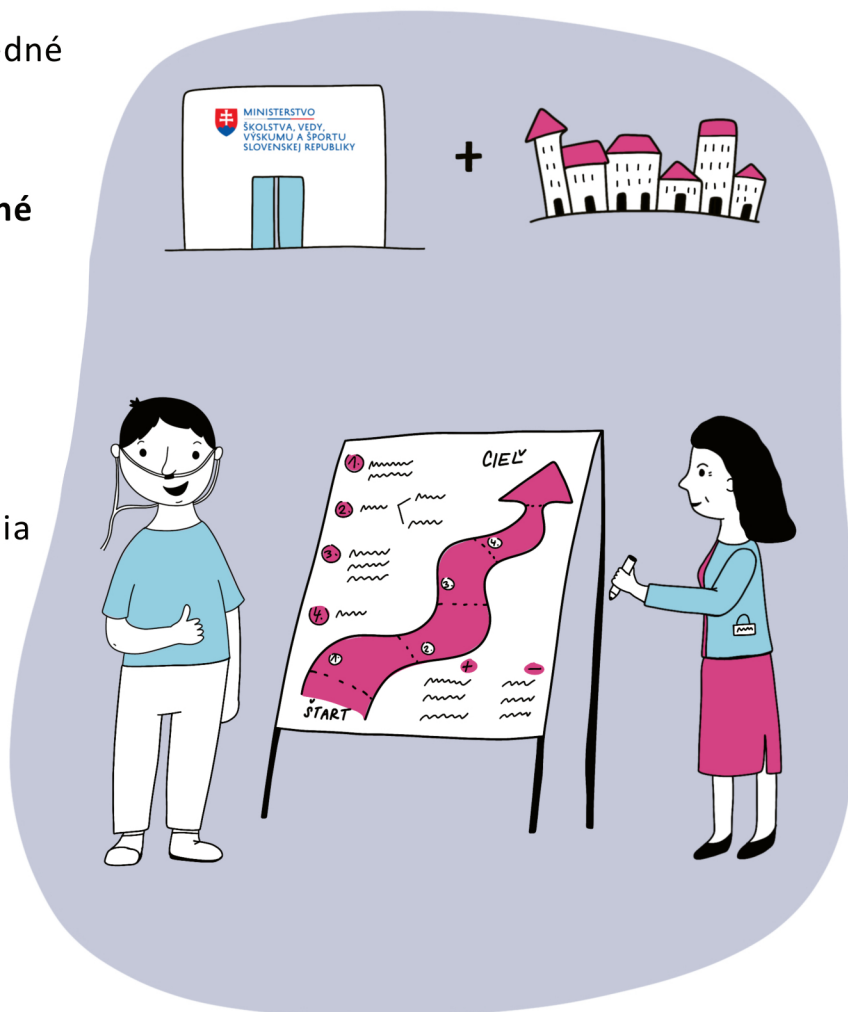
Za inkluzívne vzdelávanie je zodpovedné ministerstvo školstva.

Spolu s ministerstvom sú zodpovedné aj mestá, obce a kraje.

Pri zavádzaní inkluzívneho vzdelávania musia byť aj ľudia so zdravotným postihnutím.

Majú vlastnú a jedinečnú skúsenosť.

Preto sú ich názory veľmi dôležité.

Deti so zdravotným postihnutím a ich **rodiny potrebujú včasnú intervenciu.**

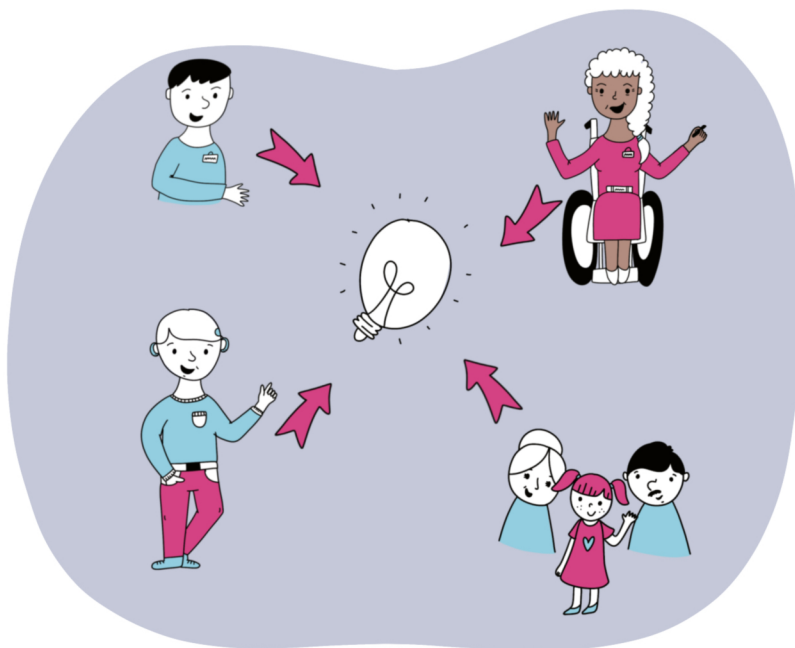
Pomôže im zapadnúť medzi rovesníkov v škôlke alebo základnej škole.

Učitelia potrebujú pri tvorbe plánov a učebných materiálov pomoc.

Takéto plány by mali vznikáť spoločnou prácou viacerých ľudí:

- učiteľov,
- ľudí so zdravotným postihnutím,
- rodín,
- odborníkov.

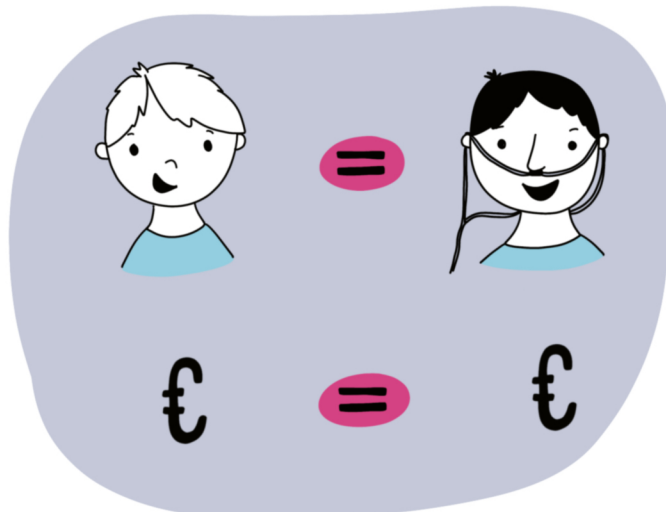

Známkovanie a hodnotenie musí byť prispôsobené každému žiakovi podľa jeho potrieb.

Inkluzívne vzdelávanie na základných školách musí byť zadarmo.

Súkromné školy musia vyberať od žiakov so zdravotným postihnutím rovnaké poplatky ako od iných.

Výbor OSN vydal viacero všeobecných komentárov k niektorým článkom Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím. V ľahkočitateľnej verzii si môžete prečítať aj všeobecný komentár k článku 19: Žiť nezávisle a byť začlenený do komunity.

Veľmi jasne hovorí o tom, čo je potrebné urobiť, aby ľudia mohli žiť nezávislý život a boli začlenení do komunity.

socza

ISBN 978-80-89851-25-6

Easy Read podľa oficiálneho prekladu zostavili:
Kamila Adamkovičová, Lucia Cangárová, Tina Gažovičová
a Maria Machajdíková
Ilustrácie: Lucia Cangárová